

DMP oczami recenzenta: czego oczekuje ekspert

1. Opis danych oraz pozyskiwanie lub ponowne wykorzystanie dostępnych danych

1.1 Sposób pozyskiwania lub wytwarzania nowych danych lub ponownego wykorzystywania danych istniejących

Dane pierwotne (nowe): metody pozyskiwania i analizowania danych i oprogramowanie, które posłużą do pozyskiwania lub wytwarzania nowych danych

Dane wtórne (istniejące wcześniej): własne lub będące w posiadaniu strony trzeciej

- sposób udokumentowania pochodzenia danych
- jak zapewniono kontrolę jakości i spójności danych
- informacja czy konieczna będzie digitalizacja danych analogowych lub wydanych w formie papierowej (np. mapy, fotografie, teksty)

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- opis zawiera szczegóły dotyczące tego skąd pochodzą dane wtóre i w jaki sposób dane pierwotne będą gromadzone lub tworzone.
- wyjaśnia, jeśli istniejące dane będą ponownie wykorzystywane, w jaki sposób dane te są dostępne i wszelkie ograniczenia dotyczące ich ponownego wykorzystania.
- wyjaśnia, w stosownych przypadkach, dlaczego należy gromadzić nowe dane, a nie ponownie wykorzystywać istniejące dane.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- zawiera niewiele lub niejasne szczegółów na temat tego, skąd pochodzą dane i jakie dane będą gromadzone lub ponownie wykorzystywane.
- nie przedstawia, w stosownych przypadkach, wystarczającego uzasadnienia dla generowania nowych danych.

Ocena: niezadowalająca (0 pkt)

- nie zawiera informacji skąd pochodzą dane i jakie dane będą gromadzone lub ponownie wykorzystywane,
- nie przedstawia, w stosownych przypadkach, żadnego uzasadnienia dla generowania nowych danych.

Przykład: 1.1. Sposób pozyskiwania lub wytwarzania nowych danych lub ponownego wykorzystywania danych istniejących

Dane pierwotne: wywiady IDI z ekspertami; wtórne: zbiory GUS/Eurostat, dostępne publicznie, bez licencji.

Przykład: 1.1. Sposób pozyskiwania lub wytwarzania nowych danych lub ponownego wykorzystywania danych istniejących

Projekt zakłada wykorzystanie zarówno danych pierwotnych, jak i wtórnych. Dane pierwotne zostaną zebrane za pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) z ekspertami oraz przedstawicielami wybranych grup społecznych. Wszyscy uczestnicy wyrażą świadomą zgodę na udział i nagrywanie. Dane wtórne zostaną pozyskane z otwartych źródeł, takich jak bazy GUS, Eurostat, OECD oraz repozytoria danych społecznych (np. ESS). Zbiory te są dostępne publicznie i nie nakładają ograniczeń licencyjnych, o ile zostanie zachowane właściwe cytowanie. Zebranie nowych danych jest niezbędne z uwagi na brak aktualnych i pogłębionych danych jakościowych dotyczących analizowanego zjawiska. Dane wtórne posłużą jako kontekst oraz baza do triangulacji. W projekcie nie są wykorzystywane dane objęte licencjami komercyjnymi ani dane osobowe pochodzące od stron trzecich.

1.2 Jakie dane (tj. rodzaje, formaty, objętości) będą pozyskiwane lub wytwarzane w projekcie?

- **Format (przechowywanie) i szacunkowa objętość** danych utworzonych, pozyskanych, ponownie wykorzystanych

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- jasno opisuje lub wymienia typy danych, jakie zostaną wygenerowane i powiązane z nimi formaty danych, w tym, w razie potrzeby, strategie konwersji danych.
- wyjaśnia, dlaczego wybrano określone formaty i wskazuje, czy są one w otwartym lub standardowym formacie. Jeśli zamierza użyć formatu zastrzeżonego, wyjaśnia dlaczego.
- zawiera informacje na temat ilości danych.
- w stosownych przypadkach wyraźnie stwierdza, że w ramach projektu nie będą tworzone nowe dane.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- zawiera niewiele informacji na temat typów danych, które zostaną wygenerowane oraz uzasadnienia ich generowania
- wymienia/opisuje tylko rodzaje danych bez określania ich formatów.
- wymienia tylko formaty, bez określania rodzajów danych.
- nie podaje szacunkowej ilości danych

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie zawiera informacji na temat typów i formatów danych, które zostaną wygenerowane oraz uzasadnienia ich generowania
- nie podaje szacunkowej ilości danych

Przykład 1.2. Jakie dane (tj. rodzaje, formaty, objętości) będą pozyskiwane lub wytwarzane w projekcie?

Dane jakościowe (.mp3, .docx) i ilościowe (.csv, .xlsx); szacunkowo 5 - 7 GB wszystkich danych.

Przykład 1.2. Jakie dane (tj. rodzaje, formaty, objętości) będą pozyskiwane lub wytwarzane w projekcie?

W ramach projektu będą pozyskiwane zarówno dane jakościowe, jak i ilościowe. Dane jakościowe obejmują nagrania audio z indywidualnych wywiadów pogłębionych (format .mp3), transkrypcje tekstowe (formaty .docx i .txt) oraz notatki terenowe. Dane ilościowe będą obejmować zestawienia liczbowe i wskaźniki pochodzące z otwartych baz danych (np. GUS, Eurostat), zapisywane w formatach .csv i .xlsx. Przewidywana całkowita objętość danych to ok. 5-7 GB, z czego większość stanowić będą pliki audio i transkrypcje. W przypadku danych ilościowych planuje się utworzenie zestawień tabelarycznych oraz wykresów w celu analizy porównawczej. Dane będą katalogowane z wykorzystaniem przyjętej konwencji nazewnictwa oraz opisane metadanymi zgodnymi ze standardem DDI. Wszystkie pliki będą przechowywane w uporządkowanej strukturze folderów, umożliwiającej łatwą identyfikację źródła i wersji danych.

2. Dokumentacja i jakość danych

2.1 Jakie metadane i dokumentacja (np. metodologia oraz sposoby pozyskiwania i organizacji danych) będą towarzyszyć danym w projekcie?

- zakres metadanych
- międzynarodowe standardy lub schematy służące do organizacji
- jakie informacje będą podawane, aby potencjalni użytkownicy byli w stanie w przyszłości odczytać i zinterpretować zebrane dane
- sposób utworzenia odpowiedniej dokumentacji

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- wyczerpująco określa metadane, które towarzyszą danym, z odniesieniem do dobrych praktyk w społeczności badawczej (np. wykorzystuje standardy metadanych).
- wyczerpująco określa dokumentację potrzebną do umożliwienia ponownego wykorzystania danych, wskazując, gdzie informacje zostaną zapisane (na przykład baza danych z linkami do każdego elementu, plik tekstowy "readme", nagłówki plików, księga kodów lub zeszyty laboratoryjne).
- wskazuje, w jaki sposób dane będą organizowane podczas projektu (na przykład konwencje nazewnictwa, stosowanie słowników kontrolowanych, strategii kontroli wersji i struktury folderów).

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- zawiera niewiele szczegółów na temat metadanych i dokumentacji, które towarzyszą danym.

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie zawiera informacji na temat metadanych i dokumentacji, które towarzyszą danym.

Przykład: 2.1. Jakie metadane i dokumentacja będą towarzyszyć danym w projekcie

Metadane w standardzie DDI, dokumentacja w plikach README, transkrypcjach i notatkach badawczych.

Przykład: 2.1. Jakie metadane i dokumentacja będą towarzyszyć danym w projekcie:

Danym w projekcie będą towarzyszyć metadane zgodne ze standardem DDI (Data Documentation Initiative), powszechnie stosowanym w naukach społecznych. Zostaną one uzupełnione o opisy zmiennych, jednostek analizy, technik zbierania danych i dat pozyskania. Dokumentacja będzie zawierać szczegółowy opis metodologii, narzędzi badawczych (np. kwestionariuszy), procedur rekrutacji uczestników oraz kodowania danych. Informacje te zostaną zapisane w plikach README, w repozytorium danych. Dane zostaną uporządkowane zgodnie z przyjętymi konwencjami nazewnictwa (np. [kod_badania]/[etap]/[wersja].sav) oraz strukturą folderów odzwierciedlającą etapy badań. Zastosowane będą słowniki kontrolowane (np. HASSET), a wersje danych będą zarządzane poprzez system wersjonowania (np. Git lub manualny rejestr zmian).

2.2 Jakie planują Państwo zastosować środki kontroli jakości?

W projekcie należy wykazać wysokiej jakości dane.

- wpływ metod pozyskiwania, przetwarzania i analizy danych
- wpływ instrumentów badawczych i infrastruktury badawczej na jakość danych
- metody weryfikacji jakości danych
- eliminacja błędów pomiarowych i stronniczości
- minimalizacja ryzyka dotyczącego poprawności danych (zabezpieczenie przed nieuprawnioną modyfikacją)

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

rzetelnie opisuje podejście przyjęte w celu zapewnienia i udokumentowania kontroli jakości podczas gromadzenia i przetwarzania danych w trakcie trwania projektu.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

zawiera niewyczerpującą wzmiankę o tym, w jaki sposób jakość danych będzie kontrolowana i dokumentowana w trakcie trwania projektu.

Ocena: niezadowalająca (0 pkt)

nie zawiera informacji w jaki sposób jakość danych będzie kontrolowana i dokumentowana w trakcie trwania projektu.

Przykład: 2.2 Jakie planują Państwo zastosować środki kontroli jakości?

Kontrola jakości obejmie pilotaż narzędzi, jednolite procedury, podwójne kodowanie, wersjonowanie i dziennik zmian.

Przykład: 2.2 Jakie planują Państwo zastosować środki kontroli jakości?

W celu zapewnienia i udokumentowania kontroli jakości na etapie gromadzenia danych, planowane jest przeprowadzenie pilotażu narzędzi badawczych (kwestionariuszy, scenariuszy wywiadów), który pozwoli ocenić ich zrozumiałość i funkcjonalność. Zbieranie danych będzie prowadzone przez przeszkolony zespół badawczy, zgodnie z jednolitymi procedurami. Dane będą weryfikowane pod kątem spójności, kompletności oraz obecności wartości odstających. W przypadku danych jakościowych stosowane będzie podwójne kodowanie wybranej próbki oraz konsultacje między badaczami w celu zapewnienia spójności interpretacji. Wszelkie zmiany i poprawki będą dokumentowane w dzienniku zmian (data log). Na etapie przetwarzania danych wdrożony zostanie system kontroli wersji, a zespół projektowy będzie regularnie przeglądał postęp i jakość danych na spotkaniach roboczych.

3. Przechowywanie i tworzenie kopii zapasowych podczas badań.

3.1 W jaki sposób w trakcie projektu będą przechowywane dane i metadane?

- przechowywanie i bezpieczeństwo danych
- sposób i procedury tworzenia kopii zapasowych: zasada 3-2-1
- częstotliwość wykonywania kopii
- odzyskiwanie danych w przypadku utraty/uszkodzenia
- bezpieczeństwo przepływu danych między członkami zespołu: autoryzowany dostęp
- przenoszenia danych z urządzeń mobilnych, stanowisk terenowych lub sprzętu domowego na główny serwer w miejscu pracy

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

Jasno (nawet jeśli krótko) opisuje:

- miejsce, w którym (meta)dane oraz kopie zapasowe będą przechowywane w trakcie realizacji badań,
- jak często będą wykonywane kopie zapasowe,
- zastosowanie bezpiecznego, systemu przechowywania danych z automatycznym tworzeniem kopii zapasowych (na przykład przestrzeni dyskowej udostępnionej przez instytucję macierzystą).

lub

- wyjaśnia, dlaczego przestrzeń dyskowa instytucji nie będzie wykorzystywana (oraz w odniesieniu do której części danych), a także opisuje (dodatkowe) miejsca, nośniki danych oraz procedury, które będą stosowane do przechowywania i tworzenia kopii zapasowych danych w trakcie realizacji projektu.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- zawiera nieliczne informacje lub odnosi się w sposób bardzo ogólny do sposobu przechowywania i tworzenia kopii zapasowych danych w trakcie realizacji projektu.

- nie zawiera żadnych informacji na temat sposobu przechowywania i tworzenia kopii zapasowych danych w trakcie realizacji projektu.

Przykład: 3.1. W jaki sposób w trakcie projektu będą przechowywane dane i metadane?

Dane i metadane będą przechowywane na zabezpieczonym serwerze instytucji realizującej projekt. Dostęp do nich otrzymają wyłącznie członkowie zespołu badawczego. Pliki będą uporządkowane w logicznej strukturze folderów, zgodnie z ustalonym nazewnictwem. Serwer będzie objęty regularnym systemem kopii zapasowych. Metadane zostaną zapisane w osobnych plikach opisujących zawartość i sposób powstawania danych.

Przykład: 3.1. W jaki sposób w trakcie projektu będą przechowywane dane i metadane?

Dane i metadane będą przechowywane na szyfrowanym serwerze instytucjonalnym z dostępem ograniczonym do zespołu badawczego i zabezpieczonym logowaniem wieloskładnikowym. Pliki zostaną zorganizowane według ujednoliconego schematu nazw i wersjonowania, a struktura katalogów będzie odzwierciedlać etapy pracy nad danymi. Metadane będą przechowywane w formie plików README oraz opisów zgodnych ze standardami (np. Dublin Core lub DDI), umożliwiającymi identyfikację źródeł, metod i modyfikacji danych. Serwer będzie objęty automatycznymi kopiami zapasowymi tworzonymi codziennie. Zmiany w danych i dokumentacji będą odnotowywane w dzienniku zmian, a część zasobów takich jak skrypty i dokumenty robocze będzie objęta kontrolą wersji.

3.2 W jaki sposób zostanie zapewnione bezpieczeństwo i ochrona danych wrażliwych w okresie trwania projektu?

!!! Jeżeli dotyczy

- przechowywanie danych wrażliwych
- sposób odzyskiwania danych wrażliwych utraconych w wyniku incydentu
- informacja kto będzie miał dostęp do danych w czasie trwania projektu i jak będzie przebiegać kontrola dostępu do danych (zwłaszcza w przypadku współpracy między kilkoma partnerami)

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- jasno wyjaśnia:
 - jakie są instytucjonalne i/lub krajowe polityki ochrony danych wrażliwych
 - kto będzie miał dostęp do danych podczas badań
 - w jaki sposób dane zostaną odzyskane w przypadku wystąpienia incydentu
- jasno opisuje dodatkowe środki bezpieczeństwa (w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, bezpieczeństwa sieci oraz bezpieczeństwa systemów komputerowych i plików), które zostaną podjęte w celu zapewnienia bezpieczeństwa przechowywanych i przesyłanych danych, gdy dotyczy to danych wrażliwych (na przykład danych osobowych, informacji wrażliwych politycznie lub tajemnic handlowych).

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- podaje niewiele szczegółów dotyczących tego, w jaki sposób dane zostaną odzyskane w przypadku incydentu, jakie instytucjonalne polityki ochrony danych obowiązują oraz kto będzie miał dostęp do danych podczas prowadzenia badań.
- podaje niewiele informacji na temat ochrony danych i zarządzania ryzykiem, bądź wyjaśnienia są zbyt ogólne zwłaszcza, gdy dotyczą danych wrażliwych (np. danych osobowych, informacji politycznie wrażliwych lub tajemnic handlowych).

Ocena: niezadowalająca (0 pkt)

- brak szczegółów potwierdzających, że dane wrażliwe, jeśli występują, będą zarządzane zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- brak informacji na temat ochrony danych i zarządzania ryzykiem

Przykład: 3.2 W jaki sposób zostanie zapewnione bezpieczeństwo i ochrona danych wrażliwych w okresie trwania projektu?

Przetwarzanie danych osobowych będzie prowadzone zgodnie z RODO oraz polityką ochrony danych uczelni (Zarządzenie Rektora nr XX/20XX). Inspektor Ochrony Danych (IOD) zaakceptuje plan przed rozpoczęciem zbierania danych, a wszelkie zgody uczestników będą przechowywane oddzielnie od właściwych danych.

Przykład: 3.2 W jaki sposób zostanie zapewnione bezpieczeństwo i ochrona danych wrażliwych w okresie trwania projektu?

Przetwarzanie danych wrażliwych będzie prowadzone zgodnie z RODO oraz polityką ochrony danych uczelni (Zarządzenie Rektora nr XX/20XX). Inspektor Ochrony Danych (IOD) zaakceptuje plan przed rozpoczęciem zbierania danych, a wszelkie zgody uczestników będą przechowywane oddzielnie od właściwych danych.

Dostęp do danych wrażliwych uzyskają wyłącznie: kierownik projektu, wyznaczony analityk danych i administrator IT, każdy na podstawie upoważnienia imiennego zapisanego w rejestrze dostępów. Pozostali członkowie zespołu będą pracować na zbiorach zanonimizowanych.

Środki bezpieczeństwa:

- Fizyczne – serwery w zamkniętej serwerowni z kontrolą dostępu (karty NFC, monitoring 24/7); dokumenty papierowe w szafach z kluczem.
- Sieciowe – szyfrowane połączenia VPN oraz TLS 1.3; transfer plików wyłącznie przez SFTP lub Instytucjonalną Chmurę spełniającą normę ISO 27001.
- Systemowe/pliki – pełne szyfrowanie dysków (AES-256), szyfrowanie plików kluczem GPG, dwuskładnikowe uwierzytelnianie, automatyczny log-out po 15 minutach braku aktywności. Każda operacja na danych jest logowana; logi przechowywane 2 lata po zakończeniu projektu.

4. Wymogi prawne, kodeksy postępowania.

4.1 Jeżeli będzie miało miejsce przetwarzanie danych osobowych, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z przepisami dotyczącymi danych osobowych oraz ich ochrony? (jeżeli dotyczy)

!!! Jeżeli dotyczy

- Informacja o danych osobowych w projekcie: gromadzone/wykorzystywane w ramach projektu
- Informacja o zgodności z obowiązującymi przepisami dot. danych osobowych
- Opis procedury zarządzania dostępem dla upoważnionych użytkowników dot. danych osobowych
- Określenie czy występują ograniczenia wynikające z wykorzystania danych osobowych

!!! Jeżeli dotyczy

Ocena eksperta: zadowolająca (2 pkt)

- wyraźnie wskazuje, czy dane osobowe będą gromadzone/wykorzystywane w ramach projektu oraz,
- w stosownych przypadkach, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z obowiązującymi przepisami (na przykład poprzez: uzyskanie świadomej zgody, anonimizację)
- opisuje procedurę zarządzania dostępem wyłącznie dla upoważnionych użytkowników
- opisuje ograniczenia wynikające z wykorzystania danych osobowych

Ocena eksperta: częściowo zadowolająca (1 pkt)

- podaje niewiele szczegółów potwierdzających, że dane osobowe, jeśli występują, będą zarządzane zgodnie z obowiązującymi przepisami

Ocena: niezadowolająca (0 pkt)

- brak szczegółów potwierdzających, że dane osobowe, jeśli występują, będą zarządzane zgodnie z obowiązującymi przepisami

Przykład: 4.1. Jeżeli będzie miało miejsce przetwarzanie danych osobowych, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z przepisami dotyczącymi danych osobowych oraz ich ochrony? (jeżeli dotyczy)

Jeśli w projekcie będzie przetwarzanie danych osobowych, zostanie ono prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym RODO oraz polityką ochrony danych obowiązującą w instytucji. Dane będą odpowiednio zabezpieczone, a dostęp do nich otrzymają wyłącznie osoby upoważnione. Uczestnicy zostaną poinformowani o celu i zakresie przetwarzania danych, a ich zgody zostaną udokumentowane. Dane będą przechowywane w sposób zapewniający ich poufność i usuwane po zakończeniu projektu.

Przykład: 4.1. Jeżeli będzie miało miejsce przetwarzanie danych osobowych, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z przepisami dotyczącymi danych osobowych oraz ich ochrony? (jeżeli dotyczy)

Przetwarzanie danych osobowych będzie prowadzone zgodnie z RODO oraz wewnętrznymi procedurami ochrony danych. Na początku projektu zostanie przeprowadzona analiza ryzyka, a w razie potrzeby konsultacja z Inspektorem Ochrony Danych. Dane będą minimalizowane do niezbędnego zakresu, pseudonimizowane lub anonimizowane na najwcześniejszym etapie. Uczestnicy otrzymają jasną informację o celach, podstawie prawnej, czasie przechowywania oraz przysługujących im prawach; zgody zostaną zarchiwizowane. Dostęp do danych otrzyma wyłącznie upoważniony personel, uwierzytelniany poprzez zabezpieczone konta. Dane będą przechowywane na szyfrowanych serwerach z regularnymi kopiami zapasowymi. Wszelkie naruszenia bezpieczeństwa będą raportowane zgodnie z procedurami instytucji. Po zakończeniu projektu dane zostaną bezpiecznie usunięte lub zanonimizowane.

4.2 W jaki sposób planują Państwo zapewnić zgodność z innymi przepisami, takimi jak prawa własności intelektualnej? Jakie przepisy znajdują w tym przypadku zastosowanie?

- Kto będzie miał prawo do kontrolowania dostępu, na jakiej podstawie i do jakiej części danych:
 - zdefiniowanie właściciela danych (dane pierwotne; dane wtórne: jednostka badawcza, osoba prywatna, instytucja publiczna, organizacja pozarządowa, firma, organizacja kościelna ...)
 - szczególnie istotne w przypadku projektów wielopodmiotowych
 - ograniczenia ponownego wykorzystania danych pochodzących od osób trzecich

- Czy przewidziana jest dodatkowa umowa/porozumienie konsorcjum wielopatnerskiego dot. prawo do kontrolowania dostępu do danych?

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- jasno wyjaśnia, w stosownych przypadkach:
 - kto będzie miał prawa do kontrolowania dostępu do jakiej części danych.
 - jakie warunki dostępu i licencje na ponowne wykorzystywanie będą miały zastosowanie do danych.
- jasno wyjaśnia, w stosownych przypadkach, w jaki sposób będą zarządzane prawa własności intelektualnej/PWI
- wyjaśnia w przypadku projektów z udziałem wielu partnerów i wielu właścicieli danych, w jaki sposób kwestie te zostaną uwzględnione w umowie konsorcjum (o ile jest planowana)
- wskazuje, w stosownych przypadkach, czy istnieją jakiegolwiek ograniczenia dotyczące ponownego wykorzystywania danych stron trzecich
- alternatywnie, wyraźnie oświadcza, że nie ma takich ograniczeń dotyczących danych.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- odnosi się do kwestii PWI/innych regulacji pobieżnie i/lub jedynie do części danych i nie podaje uzasadnienia ani wyjaśnienia takiego pominięcia,
- niewyczerpująco porusza kwestii praw do kontroli dostępu do danych w przypadku projektu wielopartnerskiego i nie podaje wystarczającego uzasadnienia

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie odnosi się do kwestii prawnych danych/PWI i nie podaje uzasadnienia ani wyjaśnienia takiego pominięcia,
- nie porusza kwestii praw do kontroli dostępu do danych w przypadku projektu wielopartnerskiego i nie podaje wystarczającego uzasadnienia takiego pominięcia.

Przykład: 4.2 W jaki sposób planują Państwo zapewnić zgodność z innymi przepisami, takimi jak prawa własności intelektualnej? Jakie przepisy znajdują w tym przypadku zastosowanie?

Zgodność z przepisami dotyczącymi praw własności intelektualnej będzie zapewniona poprzez korzystanie z materiałów zgodnie z obowiązującymi licencjami oraz przepisami prawa autorskiego. W projekcie będą wykorzystywane wyłącznie treści, do których zespół posiada prawa lub które są dostępne na otwartych licencjach.

W przypadku potrzeby użycia materiałów chronionych zostaną uzyskane odpowiednie zgody. Wyniki oraz materiały powstałe w projekcie będą objęte regulacjami instytucji oraz umowami projektowymi. Zastosowanie mają przede wszystkim przepisy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Przykład: 4.2 W jaki sposób planują Państwo zapewnić zgodność z innymi przepisami, takimi jak prawa własności intelektualnej? Jakie przepisy znajdują w tym przypadku zastosowanie?

Prawa własności intelektualnej do danych powstałych w projekcie będą należeć do instytucji wiodącej, chyba że inne ustalenia zostaną wprowadzone w umowie konsorcjum. Dostęp do danych surowych będzie ograniczony do członków zespołu projektowego, natomiast dane przetworzone (po anonimizacji) będą udostępniane na zasadach licencji Creative Commons: CC BY lub CC 0, w zależności od rodzaju danych. W przypadku materiałów pochodzących od partnerów zewnętrznych (np. agencji badawczych, instytucji publicznych) zostaną podpisane stosowne porozumienia regulujące warunki dostępu, ponownego wykorzystania i cytowania. Jeśli dane zawierają elementy chronione prawami autorskimi lub prawami baz danych (np. transkrypcje wywiadów, zdjęcia), zostaną podjęte działania w celu uzyskania licencji lub zastąpienia ich otwartymi alternatywami. Nie przewiduje się ograniczeń związanych z wykorzystaniem danych stron trzecich, poza standardowymi ograniczeniami licencyjnymi. Wszystkie kwestie prawa własności intelektualnej zostaną określone umowie konsorcjalnej.

5. Udostępnianie i długotrwałe przechowywanie danych

5.1 Kiedy i w jaki sposób będą udostępniane dane z projektu? Czy istnieją ewentualne ograniczenia i zakazy dotyczące ich udostępniania?

- w jaki sposób dane będą udostępniane i możliwe do odnalezienia (na przykład poprzez zdeponowanie ich w zaufanym repozytorium danych)
- określenie od kiedy dane będą udostępniane lub wyłączone z udostępniania, jeśli tak, to z jakiego powodu i na jaki okres (w celu publikacji, ochrony własności intelektualnej lub uzyskania patentu)
- określa, kto będzie mógł korzystać z danych, a jeżeli konieczne jest ograniczenie dostępu do określonych grup użytkowników lub zastosowanie umowy o udostępnianiu danych, wyjaśnia, w jaki sposób i dlaczego zostanie to wprowadzone, a także jakie działania zostaną podjęte, aby ograniczenia te zminimalizować.

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- jasno opisuje, w jaki sposób dane i/lub metadane będą udostępniane oraz możliwe do odnalezienia,
- określa, kiedy dane zostaną udostępnione oraz na jakiej licencji,
- zawiera nazwę repozytorium, katalogu danych lub rejestru, w którym dane będą lub mogą zostać udostępnione,
- podaje informacje o czasie przechowywania danych oraz precyzuje planowany termin ich udostępnienia,
- jasno wyjaśnia – jeśli dotyczy – dlaczego udostępnianie danych jest ograniczone lub niemożliwe oraz kto może uzyskać dostęp do danych i na jakich warunkach (np. wyłącznie członkowie określonych społeczności lub na podstawie umowy o udostępnianiu danych),
- wyjaśnia, w miarę możliwości, jakie działania zostaną podjęte w celu przezwyciężenia lub zminimalizowania ograniczeń w udostępnianiu danych.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- podaje niewiele szczegółów dotyczących sposobu i terminu udostępniania danych, lub wyjaśnienie jest niewystarczające bądź technicznie niewykonalne.

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- w ogóle brak szczegółów dotyczących sposobu i terminu udostępniania danych.

Przykład: 5.1 Kiedy i w jaki sposób będą udostępniane dane z projektu? Czy istnieją ewentualne ograniczenia i zakazy dotyczące ich udostępniania?

Dane zostaną udostępnione w modelu *open as possible, closed as necessary*.

Dane zostaną udostępnione najpóźniej w momencie opublikowania publikacji (artykułu).

Przykład: 5.1 Kiedy i w jaki sposób będą udostępniane dane z projektu? Czy istnieją ewentualne ograniczenia i zakazy dotyczące ich udostępniania?

Dane zostaną udostępnione zgodnie z zasadą *open as possible, closed as necessary*, co oznacza, że będą publikowane w formie otwartej, o ile nie ograniczają tego wymogi prawne, etyczne lub umowne. W przypadku danych wymagających ochrony (np. wrażliwych lub objętych prawami osób trzecich) udostępniona zostanie wersja zanonimizowana albo dokumentacja umożliwiająca zrozumienie procesu badawczego.

Dane zostaną udostępnione najpóźniej w momencie opublikowania publikacji (artykułu). Wszystkie zestawy danych zostaną opatrzone opisem metadanych, informacją o licencji oraz zaleceniem dotyczącym cytowania.

5.2 Jak będzie wyglądać selekcja danych przeznaczonych do utrwalenia i gdzie będą one długoterminowo przechowywane?

- Selekcja danych przeznaczonych do utrwalenia dot. przynajmniej powiązanych, istotnych danych [w Polityce Otwartego Dostępu NCN].
- Które dane muszą zostać zachowane lub usunięte ze względów umownych, prawnych lub regulacyjnych?
- W jaki sposób zostanie podjęta decyzja o tym, które dane należy zachować i przeznaczyć do długoterminowego przechowywania?
- Gdzie dane zostaną zdeponowane?
- Plan Zarządzania Danymi (DMP) powinien wykazać, że dane będą mogły być skutecznie utrzymywane i zarządzane po zakończeniu finansowania projektu.

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- wskazuje, które dane muszą zostać zachowane lub usunięte ze względów umownych, prawnych lub regulacyjnych,
- określa, w jaki sposób zostanie podjęta decyzja o tym, które dane należy zachować, oraz opisuje dane przeznaczone do długoterminowego przechowywania
- wyjaśnia przewidywane przyszłe zastosowania badawcze danych (oraz/lub potencjalnych użytkowników tych danych),
- wskazuje, gdzie dane zostaną zdeponowane.
- potwierdza, że polityki i procedury repozytorium (w tym stosowane standardy metadanych oraz związane koszty) zostały sprawdzone.
- wykazuje, że dane będą utrzymywane i zarządzane po zakończeniu okresu finansowania projektu.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- nie zawiera dodatkowych informacji ani nie przedstawia wystarczającego wyjaśnienia dotyczącego planowanych działań w zakresie długoterminowego przechowywania danych.

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie zawiera ,żadnych informacji ani nie przedstawia wystarczającego wyjaśnienia dotyczącego planowanych działań w zakresie długoterminowego przechowywania danych.

Przykład: 5.2 Jak będzie wyglądać selekcja danych przeznaczonych do utrwalenia i gdzie będą one długoterminowo przechowywane?

Całość zostanie zdeponowana w repozytorium RepOD i instytucjonalnym repozytorium uczelni; minimalny okres przechowywania – 10 lat zgodnie z polityką NCN, uczelni i rekomendacjami FAIR. Dla każdej paczki danych powstanie plik README opisujący pochodzenie, strukturę i licencję (CC BY).

Selekcji dokonujemy wg kryteriów: kompletność, poprawność dokumentacji, brak danych wrażliwych oraz potencjał ponownego użycia.

Przykład: 5.2 Jak będzie wyglądać selekcja danych przeznaczonych do utrwalenia i gdzie będą one długoterminowo przechowywane?

Selekcja danych do długoterminowego przechowywania będzie prowadzona zgodnie z zasadami FAIR oraz polityką NCN. Zachowane zostaną wyłącznie zbiory kompletne, posiadające pełną dokumentację metodologiczną i techniczną, pozbawione danych wrażliwych lub zawierające ich zanonimizowaną wersję. Odrzucone zostaną pliki tymczasowe, dane pomocnicze bez wartości poznawczej oraz materiały nieposiadające klarownego źródła i metadanych. Zespół projektowy przeprowadzi przegląd jakości, oceniając możliwość ponownego wykorzystania danych.

Dane finalne zostaną zdeponowane w repozytorium RepOD oraz w instytucjonalnym repozytorium uczelni, które zapewniają trwałą archiwizację, identyfikatory DOI oraz kontrolowane warunki dostępu. Minimalny okres przechowywania danych wyniesie 10 lat, zgodnie z wymogami NCN, polityką uczelni i dobrymi praktykami zarządzania danymi.

Każdy zbiór danych będzie opatrzony metadanymi oraz plikiem README zawierającym informacje o pochodzeniu danych, zastosowanych procedurach, strukturze plików, standardach kodowania oraz licencji (CC BY 4.0). Repozytoria zapewnią wersjonowanie oraz możliwość odroczenia publikacji w razie ograniczeń prawnych lub wynikających z embarga.

5.3 Jakie metody lub oprogramowanie umożliwiają dostęp do danych i korzystanie z danych?

- metody udostępniania danych (czynniki)
- informacja czy należy je przekształcić do formatu standardowego lub otwartego, aby dane mogły być przechowywane przez dłuższy okres i zachowały długi okres ważności
- informacja czy do skanowania lub konwersji niezbędny będzie dodatkowy sprzęt lub oprogramowanie
- mechanizm jaki posłuży do udostępniania danych (np. odpowiedzi na żądanie, otwarty dostęp)

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- wyraźnie wskazuje, które konkretne narzędzia lub oprogramowanie (na przykład konkretne skrypty, kody lub algorytmy opracowane w ramach projektu, wersja/e oprogramowania) mogą być potrzebne potencjalnym użytkownikom do uzyskania dostępu do danych, ich interpretacji i (ponownego) wykorzystania.
- dostarcza informacji, w stosownych przypadkach, na temat wszelkich protokołów dostępu do danych (na przykład, czy wymagane jest uwierzytelnienie lub czy istnieje procedura wnioskowania dostępu do danych).

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- podaje niewiele szczegółów dotyczących oprogramowania, które będzie niezbędne do dostępu i interpretacji danych, sposobu jego udostępnienia lub przyczyn, dla których może to być niemożliwe

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie podaje szczegółów dotyczących oprogramowania opracowanego w ramach projektu, które będzie niezbędne do dostępu i interpretacji danych, sposobu jego udostępnienia lub przyczyn, dla których może to być niemożliwe

Przykład: 5.3. Jakie metody lub oprogramowanie umożliwiają dostęp do danych i korzystanie z danych?

Dostęp do danych będzie zapewniony poprzez repozytoria instytucjonalne i projektowe, w których będą przechowywane. Korzystanie z danych będzie możliwe po uzyskaniu odpowiednich uprawnień, jeśli będą obowiązywać ograniczenia wynikające z ochrony danych osobowych lub praw autorskich. Dane będą udostępniane w standardowych formatach plików, które można otworzyć w popularnym oprogramowaniu biurowym i analitycznym.

Przykład: 5.3. Jakie metody lub oprogramowanie umożliwiają dostęp do danych i korzystanie z danych?

Dostęp do danych będzie realizowany poprzez repozytorium RepOD oraz instytucjonalne repozytorium uczelni, z kontrolą uprawnień dla użytkowników. Dane zostaną udostępnione w standardowych formatach (np. CSV, XLSX, TXT, JSON) umożliwiającym ich łatwe wykorzystanie w popularnym oprogramowaniu statystycznym i analitycznym (R, Python, SPSS).

W przypadku danych wrażliwych lub objętych ograniczeniami prawnymi dostęp będzie możliwy jedynie po spełnieniu określonych warunków (anonimizacja, podpisanie umowy o poufności). Repozytoria zapewnią wersjonowanie danych oraz możliwość ich pobrania lub pracy zdalnej bezpośrednio w środowisku repozytorium. Każdy zestaw danych będzie opatrzony metadanymi, instrukcją użytkowania i informacją o licencji, co ułatwi ponowne wykorzystanie danych przez osoby trzecie.

5.4 W jaki sposób zagwarantują Państwo stosowanie unikalnego i trwale przypisanego identyfikatora [ang. PID]

-np. takiego jak cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego (DOI) dla każdego zbioru danych
- informacja czy zostanie uzyskany trwale przypisany identyfikator (PID), jeśli tak jaki? (np. cyfrowe identyfikatory dokumentu elektronicznego, numery dostępowe)

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- wyraźnie wskazuje, czy i które trwałe identyfikatory (PID) będą dostarczane dla wszystkich zbiorów danych, poszczególnych zbiorów danych, zbiorów danych lub podzbiorów.
- jeśli identyfikatory PID nie będzie używane, należy wyjaśnić dlaczego.
- wybór identyfikatorów jest uzasadniony i odnosi się do międzynarodowych standardów.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- nie zawiera jasnych informacji o tym, czy i jaki typ identyfikatora PID zostanie przypisany do danych oraz czy indywidualne zestawy danych i/lub ich kolekcje otrzymają własne identyfikatory PID.
- nie podaje ważnego powodu ich niepodania.

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie wspomina o identyfikatorach PID ani nie podaje uzasadnionego powodu ich braku,

Przykład: 5.4. W jaki sposób zagwarantują Państwo stosowanie unikalnego i trwale przypisanego identyfikatora [ang. PID]

Dla zestawów danych planuje się zastosowanie unikalnych identyfikatorów, które pozwolą je jednoznacznie rozpoznać i odwołać się do nich w publikacjach. Identyfikatory będą nadawane automatycznie przez repozytoria instytucjonalne, w których dane będą przechowywane. Dzięki temu każda paczka danych będzie mogła być trwale cytowana i łatwo wyszukiwana.

Przykład: 5.4. W jaki sposób zagwarantują Państwo stosowanie unikalnego i trwale przypisanego identyfikatora [ang. PID]

Każdy zestaw danych będzie posiadał unikalny i trwały identyfikator (PID), nadany przez repozytorium RepOD lub instytucjonalne repozytorium uczelni. PID umożliwi jednoznaczną identyfikację danych, cytowanie ich w publikacjach oraz śledzenie wykorzystania.

Repozytoria zapewniają trwałość identyfikatora niezależnie od zmian w strukturze plików czy lokalizacji danych. Identyfikatory zostaną powiązane z pełnymi metadanymi opisującymi zawartość zestawu, wersję danych, autora i licencję. W dokumentacji projektu znajdzie się instrukcja wykorzystania PID, co pozwoli użytkownikom prawidłowo odwoływać się do danych oraz zagwarantuje zgodność z zasadami FAIR.

6. Zadania związane z zarządzaniem danymi oraz zasoby

6.1 Kto będzie odpowiadał za zarządzanie danymi (tj. kto będzie ich opiekunem)?

- podział ról dot. zarządzania danymi badawczymi: kto wytwarza dane badawcze, kto odpowiada za jakość danych, kto odpowiada za przechowywanie w czasie projektu, kto odpowiada za udostępnianie i archiwizację?
- kto tworzy oraz wersjonuje Plan Zarządzania Danymi
- wsparcie dla procesu zarządzania danymi badawczymi w jednostce badawczej

6.1 Kto będzie odpowiadał za zarządzanie danymi

- role i odpowiedzialności związane z zarządzaniem danymi (np. gromadzenie danych, tworzenie metadanych, kontrola jakości, przechowywanie i kopie zapasowe, archiwizacja oraz udostępnianie danych);
- w przypadku projektów partnerskich wyjaśnij, jak koordynowane będą obowiązki dotyczące zarządzania danymi między partnerami,
- wskaż, kto jest odpowiedzialny za wdrożenie Planu Zarządzania Danymi (DMP), za jego przegląd, ewentualną aktualizację oraz wersjonowanie,
- zaplanuj regularne aktualizacje DMP

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- jasno określa role i obowiązki w zakresie zarządzania danymi,
- wyjaśnia, w przypadku projektów opartych na współpracy, koordynację obowiązków w zakresie zarządzania danymi między partnerami.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- w sposób niesystematyczny omawia podział odpowiedzialności za działania związane z zarządzaniem danymi i/lub nie wskazuje osoby odpowiedzialnej za bieżące wdrażanie oraz aktualizację Planu Zarządzania Danymi (DMP),
- nie zawiera szczegółowego opisu, w przypadku projektu partnerskiego,

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie omawia odpowiedzialności za zarządzanie danymi i/lub nie wskazuje, kto będzie odpowiedzialny

Przykład: 6.1. Jakie zasoby zostaną przeznaczone na cele zarządzania danymi i zagwarantowanie przestrzegania zasad FAIR?

Za zarządzanie danymi odpowiedzialny będzie zespół projektowy. Wyznaczone osoby będą dbały o gromadzenie, przechowywanie, archiwizację i udostępnianie danych oraz o tworzenie podstawowej dokumentacji. Zadania te będą realizowane w ramach obowiązków członków zespołu, przy wsparciu infrastruktury uczelni i dostępnych narzędzi do przechowywania i wersjonowania plików.

Przykład: 6.1. Jakie zasoby zostaną przeznaczone na cele zarządzania danymi i zagwarantowanie przestrzegania zasad FAIR?

Opiekunem danych (Data Steward) będzie wyznaczony członek zespołu projektowego, odpowiedzialny za całościowe zarządzanie danymi: ich gromadzenie, przechowywanie, tworzenie metadanych, kontrolę jakości oraz przygotowanie do archiwizacji i udostępnienia. Data Steward będzie koordynował działania pozostałych członków zespołu, zapewniał zgodność z zasadami FAIR oraz nadzorował przestrzeganie wymogów dotyczących danych osobowych i praw własności intelektualnej. Wsparcie techniczne zapewnią jednostki uczelni, takie jak dział IT i biblioteka, a dokumentacja będzie regularnie aktualizowana i przechowywana razem z danymi w repozytorium instytucjonalnym.

6.2 Jakie zasoby zostaną przeznaczone na cele zarządzania danymi i zagwarantowanie przestrzegania zasad FAIR?

- **dodatkowe zasoby** do zarządzania danymi (osoby, czas, sprzęt lub oprogramowanie)
- **koszty** związane będą z zapewnieniem standardów FAIR w projekcie

Ocena eksperta: zadowalająca (2 pkt)

- jasno wskazuje szacunki zasobów i kosztów (np. kosztów przechowywania, sprzętu, czasu personelu, kosztów przygotowania danych do zdeponowania i opłat repozytoryjnych), które zostaną przeznaczone na zarządzanie danymi i zapewnienie standardu FAIR oraz opisuje, w jaki sposób koszty te zostaną pokryte.
- alternatywą jest stwierdzenie, że dodatkowe zasoby nie będą potrzebne.

Ocena eksperta: częściowo zadowalająca (1 pkt)

- udziela niejasnych informacji dotyczących zasobów potrzebnych do zarządzania danymi i zapewnienia ich zgodności z zasadami FAIR (np. koszty zostały oszacowane niewłaściwie)
- niejasno opisuje, w jaki sposób koszty te zostaną pokryte.

Ocena eksperta: niezadowalająca (0 pkt)

- nie udziela informacji dotyczących zasobów potrzebnych do zarządzania danymi i zapewnienia ich zgodności z zasadami fair (np. zasoby nie są wymienione lub koszty)
- nie opisuje, w jaki sposób koszty te zostaną pokryte.

Przykład: 6.2. Jakie zasoby zostaną przeznaczone na cele zarządzania danymi i zagwarantowanie przestrzegania zasad FAIR?

Na potrzeby zarządzania danymi przewidziano podstawowe zasoby kadrowe i techniczne. Zespół projektowy będzie odpowiedzialny za gromadzenie, przechowywanie i archiwizację danych oraz przygotowanie podstawowej dokumentacji. Dane będą przechowywane na serwerach uczelni i w repozytorium instytucjonalnym.

Projekt zakłada wykorzystanie dostępnych narzędzi do wersjonowania plików i tworzenia metadanych, a w razie potrzeby konsultacje z działem IT lub biblioteką instytucji. Środki te mają zapewnić podstawowe zarządzanie danymi i przestrzeganie ogólnych zasad FAIR.

Przykład: 6.2. Jakie zasoby zostaną przeznaczone na cele zarządzania danymi i zagwarantowanie przestrzegania zasad FAIR?

Zapewnienie zgodności z zasadami FAIR będzie wspierane poprzez dedykowane zasoby kadrowe, techniczne i organizacyjne. W projekcie zostanie wyznaczony Data Steward odpowiedzialny za koordynację procesu zarządzania danymi, tworzenie metadanych, kontrolę jakości oraz przygotowanie zbiorów do archiwizacji i udostępnienia. Członkowie zespołu badawczego przeznaczą część czasu pracy na przygotowanie opisów danych, plików README oraz ujednolicenie formatów.

Projekt będzie korzystał z infrastruktury uczelni, w tym szyfrowanych serwerów, licencjonowanego oprogramowania, repozytorium instytucjonalnego oraz narzędzi do wersjonowania. W razie potrzeby planowane jest wsparcie ze strony działu IT, Inspektora Ochrony Danych oraz biblioteki, zwłaszcza w zakresie wyboru odpowiednich standardów metadanych i licencji. Środki projektowe obejmą także przygotowanie danych do deponowania i ich długoterminowe utrzymanie w otwartym repozytorium.

Budżet

- Na koszty pośrednie składają się:
 - koszty pośrednie Open Access w wysokości do 2% przyznanych kosztów bezpośrednich, które mogą być przeznaczone **wyłącznie** na koszty związane z udostępnieniem publikacji lub danych badawczych w otwartym dostępie;
 - pozostałe koszty pośrednie w wysokości do 20% od (wykorzystanych) kosztów bezpośrednich, które mogą być przeznaczone na koszty pośrednio związane z projektem, **w tym** koszty udostępnienia publikacji lub danych badawczych w otwartym dostępie.
- Zarządzanie danymi nie może być pokryte z kosztów bezpośrednich.
- Maksymalna = nie oznacza, że musi tyle wynosić.
- Na etapie realizacji projektu, podmiot realizujący jest **zobowiązany do uzgodnienia** z kierownikiem projektu zagospodarowania co najmniej 25% wartości kosztów pośrednich
- Finansowanie po zakończeniu projektu (np. repozytorium)

Rozpoznanie i uznanie otwartości w kolejnym wniosku grantowym

Aplikując w kolejnych konkursach...

Publication Record

5-10 most important papers published or accepted for publication (letter of acceptance required) in the proposal submission year or over the period of 10 years prior to the proposal submission year. 1 to 3 most important papers presented above must be attached as PDF files (no more than 10 MB in size). For monographs, attach a file with at least the title page, copyright page, contents and a selection of fragments containing the author's chief theses.

For research in art, 2-10 most important artistic achievements of international significance or works significant for the Polish culture and 1-10 most important papers published or accepted for publication (letter of acceptance required) in the proposal submission year or over the period of 10 years prior to the proposal submission year. Annex 1-3 publications (if any) as PDF files.

The period of 10 years shall be extended by any career breaks specified in the form. Please note that the extensions do not apply to the statutory definition of a well-established and outstanding researcher.

Authors, title in the original publication language [with translation into English], journal, monograph title in the original publication language, year of publication, publisher, place of publication, volume/issue, pages, ISBN/ISSN, editors, open access (YES/NO), total number of citations without self-citations, publication status (published/accepted for publication), DOI Number of the publication, have the underlying data related to the publication been shared? (YES/NO), DOI (or another Persistent Identifier) of the data related to the publication

PDF file	1-3 files
Letter of acceptance	if publication status: accepted for publication PDF file